

Список використаної літератури:

1. Barak-Erez D., Perez O. Whose Administrative Law is it Anyway? How Global Norms Reshape the Administrative State. *Cornell International Law Journal*. 2013 . Vol. 46. P. 456-497.
2. Wallerstein I. *The Politics of the World-Economy: The States, the Movements and the Civilizations*. Cambridge University Press, 1984. 191 p.
3. O'Brien, R. Goetz A., Scholte J., Williams M. *Contesting Global Governance: Multilateral Economic Institutions and Global Social Movements*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. 260 p.
4. Büthe T., Mattli W. *The Privatization of Regulation in the World Economy*. *The Regulatory Review*. 2011. URL: <https://www.theregreview.org/2011/05/24/the-privatization-of-regulation-in-the-world-economy>
5. *Regional Trade Agreements Information System*. World Trade Organization. URL: <http://rtais.wto.org/UI/PublicMaintainRTAHome.aspx>
6. Blaese J-D. *International Institutions and the Power of the EU: How Has it Been Affected by the Financial Crisis?* Hamburg: Anchor Academic Publishing, 2013. 72 p.
7. Kingsbury B., Donaldson M. *Global Administrative Law*. *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*. Oxford Public International Law. Oxford University Press, 2015. URL: <http://opil.ouplaw.com>

Ключові слова: митна політика, митне право, міжнародні стандарти, м'яке право, глобалізація, регіоналізація.

Ключевые слова: таможенная политика, таможенное право, международные стандарты, мягкое право, глобализация, регионализация.

Key words: customs policy, customs law, international standards, soft law, globalization, regionalization.

ФЕДОТОВ ОЛЕКСІЙ ПАВЛОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри морського та митного права,
доктор юридичних наук, професор*

ОРГАН МИТНОГО КОНТРОЛЮ ЯК ПРАВОВА АЛЬТЕРНАТИВА ПОНЯТІЙНОМУ ТЕРМІНУ «МИТНИЙ ОРГАН»

За двадцятивосьмирічну історію сучасної України державний орган, який опікується здійсненням митної справи мав такі офіційні назви: митні органи, органи доходів і зборів, органи Державної фіскальної служби України (далі – ДФС) митного або податкового напрямку, навіть контролюючі органи та органи стягнення (коли митний та податковий напрямок було об'єднано у один центральний орган виконавчої влади [1, с. 65-66]) визначених Податковим кодексом України (далі – ПКУ) [2, ст. 41, 41.1, 41.2], та знов ж такі, – митні органи. На наш погляд, щоб уникнути такої невизначеності під час чергової адміністративної реформи або під час зміни чергового політичного курсу необхідно

надати таке найменування державної інституції, яка опікується здійсненню митної справи, яке б не змінювалась від політичної кон'юнктури та підкреслювало митну ідентичність. На наш погляд, термін «орган митного контролю» превалює над терміном «митний орган», тому, що беззаперечна прерогатива організації та здійснення митного контролю закріплена виключно за державним органом, що здійснює митну справу. У свою чергу, назва цього державного органу, може у подальшому змінюватися на своїй постійній основі (враховуючи політичні реалії та постійні процеси з реформування митної галузі), а от митний контроль, це така правова детермінанта, яка не підпадає під жодні зміни, та функціонально або операційно не передається до компетенції інших державних органів, які відміни від державного органу, який опікується здійсненням митної справи.

На протязі більш ніж п'яти років в Митному кодексі України (далі – МКУ), державний орган, який опікувався здійсненням митної справи найменувався органом доходів і зборів й це при тому, що саме Міністерство доходів і зборів України було реорганізовано у ДФС ще 21 травня 2014 року [3, п. 1], а змінили термінологічне поняття органи доходів і зборів на митні органи, тільки 14 січня 2020 року [4, ч. 1 п. 45]! Й це не тільки складності МКУ, уся ця ситуація простежується й у постановах та розпорядженнях Уряду, а також у організаційно-розпорядчих актах Міністерства фінансів України. Дуже складно було усвідомити, що у постанові Кабінету Міністрів «Про Державну фіскальну службу України» від 21 травня 2014 р. № 236 було зазначено, що ДФС та її територіальні органи є органами доходів і зборів [5, п. 7]. Це зовсім було анахронізмом! Й ця постанова продовжує діяти (як відома у ДФС залишались певна кількість працівників митного та податкового напрямку, які були не переведенні до новітніх Державної митної служби України (далі – Держмистслужба) та Державної податкової служби України, а також слідчі та оперативні працівники податкової міліції). Тобто законодавець, створив таку ситуацію, коли виникли подвійні стандарти в цьому питанні. Ми читали органи доходів і зборів, а розуміли під цим – органи ДФС або у подальшому, – митні органи.

Відповідно до МКУ, – митні органи – це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, митниці та митні пости [6, ст. 4, ч. 1, п. 34¹]. Ідентичне визначення митний орган, наведено у Законі України «Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи» від 12.09.2019 р. № 78-IX [7, ст. 1, ч. 1, п. 8]). Тобто, законодавець тільки перераховував системні елементи Держмистслужби, як-от: центральний апарат Держмистслужби, митниці Держмистслужби, як територіальні органи Держмистслужби та структурні одиниці митниці Держмистслужби – митні пости митниць Держмистслужби. При цьому жодного смислового визначення, що ж таке митний орган не має. За приклад, ми можемо взяти наближенні до органів митного контролю сумежні види державного контролю як податковий та прикордонний. Термін контролюючий орган або орган стягнення, визначених ПКУ, наведено деталізовано та вичерпно [1, ст. 41, 41.1, 41.2] або визначення підрозділу охорони дер-

жавного кордону, що наведено у Законі України «Про прикордонний контроль» від 5 листопад 2009 року № 1710-VI також приведено у вичерпному понятійному сенсі [8, ст. 1, ч. 1, 15)]. В цьому аспекті, більш-менш змінює ситуацію Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (далі – Конвенція), яка є частиною законодавства України з питань митної справи та до якої Україна приєдналася у змінений редакції згідно з Додатком I до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Закон України від 15.02.2011 р. № 3018-VI), яка під митним органом розуміє адміністративний підрозділ митної служби, уповноважений на виконання митних формальностей, а також будинки та спорудження або інші місця, визначенні компетентними органами для цих цілей [9, розділ 2, E11, F2]. Отже, Конвенція зазначає, що це компетентний державний орган, який виконує формальності для митних цілей на території місць прибуття товарів.

Митниця являється територіальним органом Держмитслужби, який підпорядковується Держмитслужбі. Структурами митниці Держмитслужби є оперативні відокремлені структурні підрозділи (митні пости, відділи митного оформлення, сектора митного оформлення), що забезпечують на місцях реалізацію митницею як територіальним органом Держмитслужби, повноважень Держмитслужби у зоні своєї діяльності.

Кількість митниць Держмитслужби, складає: 16-ть. Гранична штатна чисельність працівників митниць Держмитслужби дорівнює 10 507 шт. од.: Азовська (384 шт. од.), Буковинська (449 шт. од.), Волинська (579 шт. од.), Галицька (1150 шт. од.), Дніпровська (781 шт. од.), Енергетична (148 шт. од.), Закарпатська (939 шт. од.), Київська (1689 шт. од.), Координаційно-моніторингова (220 шт. од.), Одеська (1273 шт. од.), Північна (733 шт. од.), Подільська (378 шт. од.), Поліська (280 шт. од.), Слобожанська (824 шт. од.), Східна (253 шт. од.), Чорноморська (427 шт. од.) [10]. Чисельність же утворених відокремлених структурних підрозділів митниці Держмитслужби – митних постів митниць Держмитслужби, дорівнює 155 од.: Азовська (9 од.), Буковинська (5 од.), Волинська (5 од.), Галицька (17 од.), Дніпровська (18 од.), Енергетична (4 од.), Закарпатська (16 од.), Київська (18 од.), Координаційно-моніторингова (0 од.), Одеська (9 од.), Північна (9 од.), Подільська (6 од.), Поліська (9 од.), Слобожанська (13 од.), Східна (7 од.), Чорноморська (10 од.) [11].

Проблема понятійного апарату «митний орган» міститься у тому, що як ми зазначали вище, окрім Держмитслужби, митниць та митних постів там жодним чином не вказана смислова складова та правовий статус цих органів з урахуванням їх виключної компетенції у здійсненні митної справи.

Керуючись МКУ, ми можемо надати визначення «органу митного контролю», – це державний орган, що здійснює митне оформлення та контроль за додержанням установленого порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України на всій митній території України, здійснює контроль за надходженням коштів, здійснює перевірку правильності нараху-

вання податків, зборів, інших бюджетних надходжень, нарахування й стягнення плати за митне оформлення товарів поза місцем розташування органів митного контролю або поза робочим часом, установленним для таких органів, здійснює ведення митної статистики та обмін митною інформацією, здійснює визначення країни походження товарів та визначення кодів товарів за Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності, запобігає та протидіє контрабанді та порушенням митних правил, а також здійснює інші заходи, передбачені законодавством.

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2756-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 92, том 1. Ст. 3248.
2. Федотов О.П. Адміністративно-правова реорганізація митних органів в органи доходів і зборів / О.П. Федотов // Митна справа. – 2013. – Книга 1. – № 5 (89). – С. 61-67.
3. Про утворення Державної фіскальної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 160 // *Офіційний вісник України*. – 2014. – № 46. – Ст. 1213.
4. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи: Закон України від 14.01.2020 р. № 440-IX // *Офіційний вісник України*. – 2020. – № 16. – Ст. 620.
5. Про Державну фіскальну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236 // *Офіційний вісник України*. – 2014. – № 55. – Ст. 1507.
6. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // *Офіційний вісник України*. – 2012. – № 32. – Ст. 1175.
7. Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи: закон України від 12.09.2019 р. № 78-IX // *Офіційний вісник України*. – 2019. – № 76. – Ст. 2622.
8. Про прикордонний контроль: Закон України від 05.11.2009 р. № 1710-VI // *Офіційний вісник України*. – 2009. – № 93. – Ст. 3150.
9. Закон України Про приєднання України до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур у змінений редакції згідно з Додатком I до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур: Закон України від 15.02.2011 р. № 3018-VI // *Офіційний вісник України*. – 2011. – № 18. – Ст. 727.
10. Про введення в дію структур територіальних органів Держмитслужби та затвердження граничної чисельності їх працівників: наказ Державної митної служби України від 28.10.2019 р. № 22.
11. Про створення митних постів: наказ Державної митної служби України від 19.11.2019 р. № 30.

Ключові слова: орган митного контролю, митний орган, митний контроль, митниця Державної митної служби України.

Ключевые слова: орган таможенного контроля, таможенный орган, таможенный контроль, таможня Государственной таможенной службы Украины.

Key words: customs control authority, customs authority, customs control, customs of the State Customs Service of Ukraine.